

Stan finansów publicznych i sposoby ich uzdrowienia

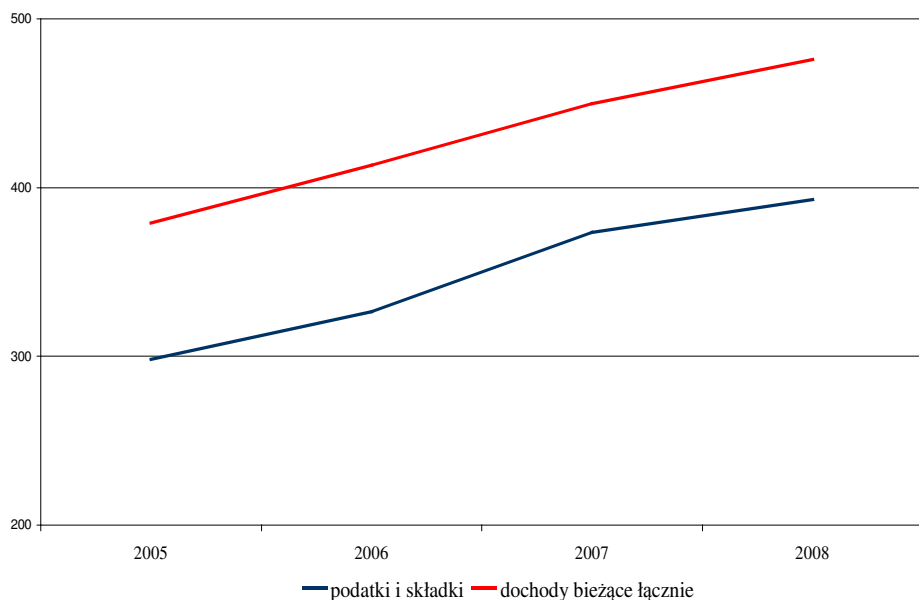
Andrzej Rzońca

Warszawa, 15 października 2007 r.

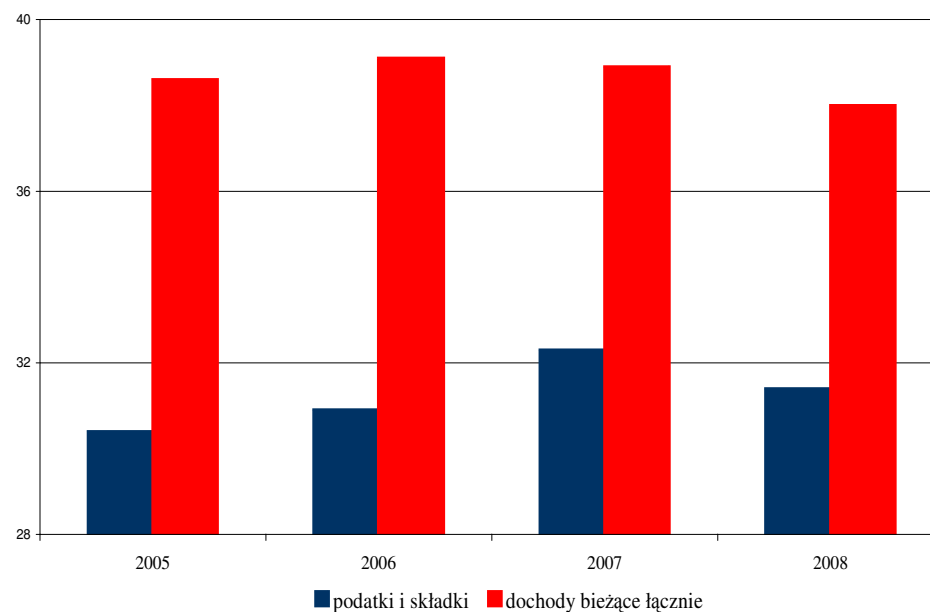

1. Stan finansów publicznych

Szeroko pojęte podatki w 2008 roku wyniosą 27,4 tys. zł na gospodarstwo domowe (około 30 tys., jeżeli dodać opłaty) i będą wyższe o 1,1 tys. zł (1,5 tys. zł) niż w br.

Dochody w cenach bieżących

Dochody w relacji do PKB

1. Stan finansów publicznych

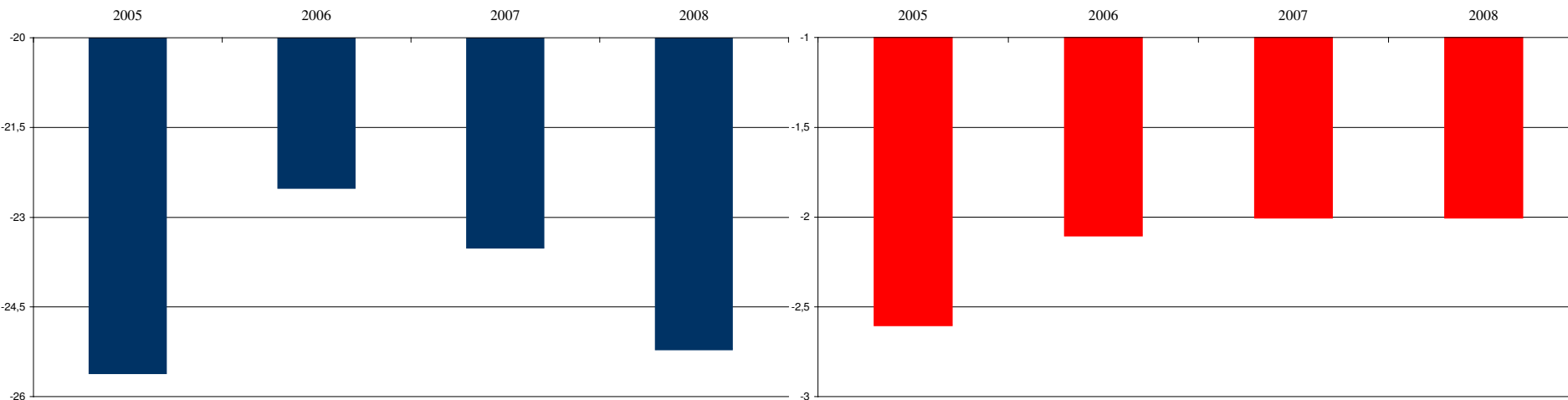
W ostatnich dwóch latach wprowadzono do systemu podatkowego m. in. następujące zmiany

- **zlikwidowano podatek od spadków i darowizn w obrębie rodziny**
- **obniżono składkę na ubezpieczenie społeczne**
- **wprowadzono tzw. ulgę prorodzinną do PIT**
- **zastąpiono 3 stawki PIT 2 stawkami**

Nie towarzyszyły im jednak odpowiednie zmiany po stronie wydatków

1. Stan finansów publicznych

Deficyt sektora finansów publicznych w 2008 roku ma rzekomo wynieść 25,2 mld zł, a w relacji do PKB, podobnie jak w 2 poprzednich latach, 2 proc.

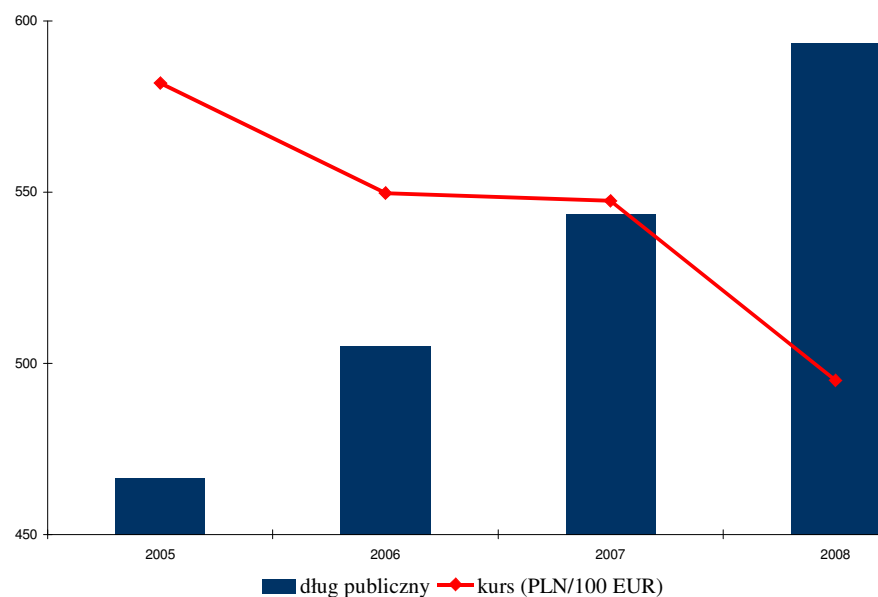
Saldo sektora finansów publicznych w cenach bieżących

Saldo sektora finansów publicznych w proc. PKB

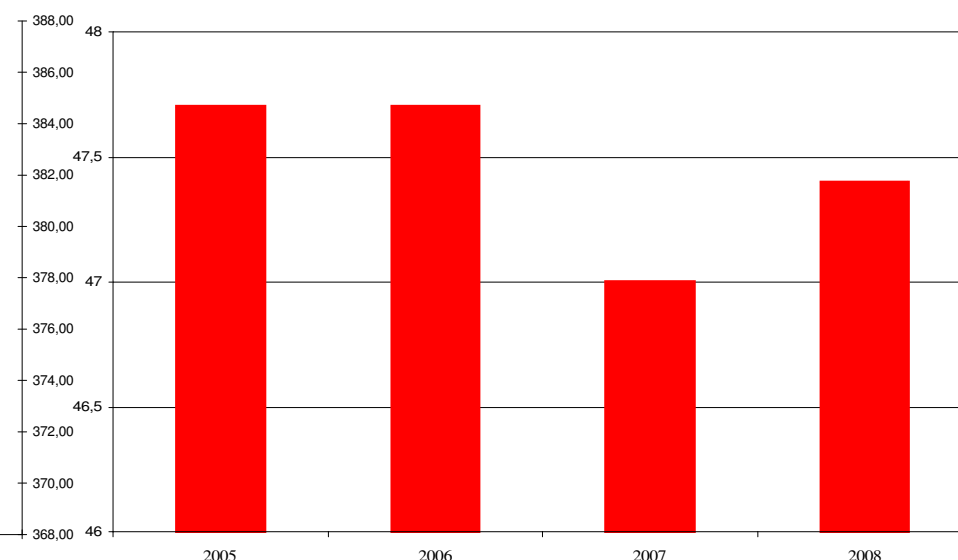
Od 2007 r. nastąpiła zmiana w klasyfikowaniu środków z Unii Europejskiej i z innych źródeł niepodlegających zwrotowi. Od 2007 r. są one traktowane jako dochody i wydatki budżetu państwa

1. Stan finansów publicznych

Ale dług publiczny ma zwiększyć się niemal dwa razy mocniej – o 50,0 mld zł, tj. po 3,5 tys. zł na gospodarstwo domowe, i to pomimo przewidywanej przez Ministerstwo Finansów aprecjacji złotego

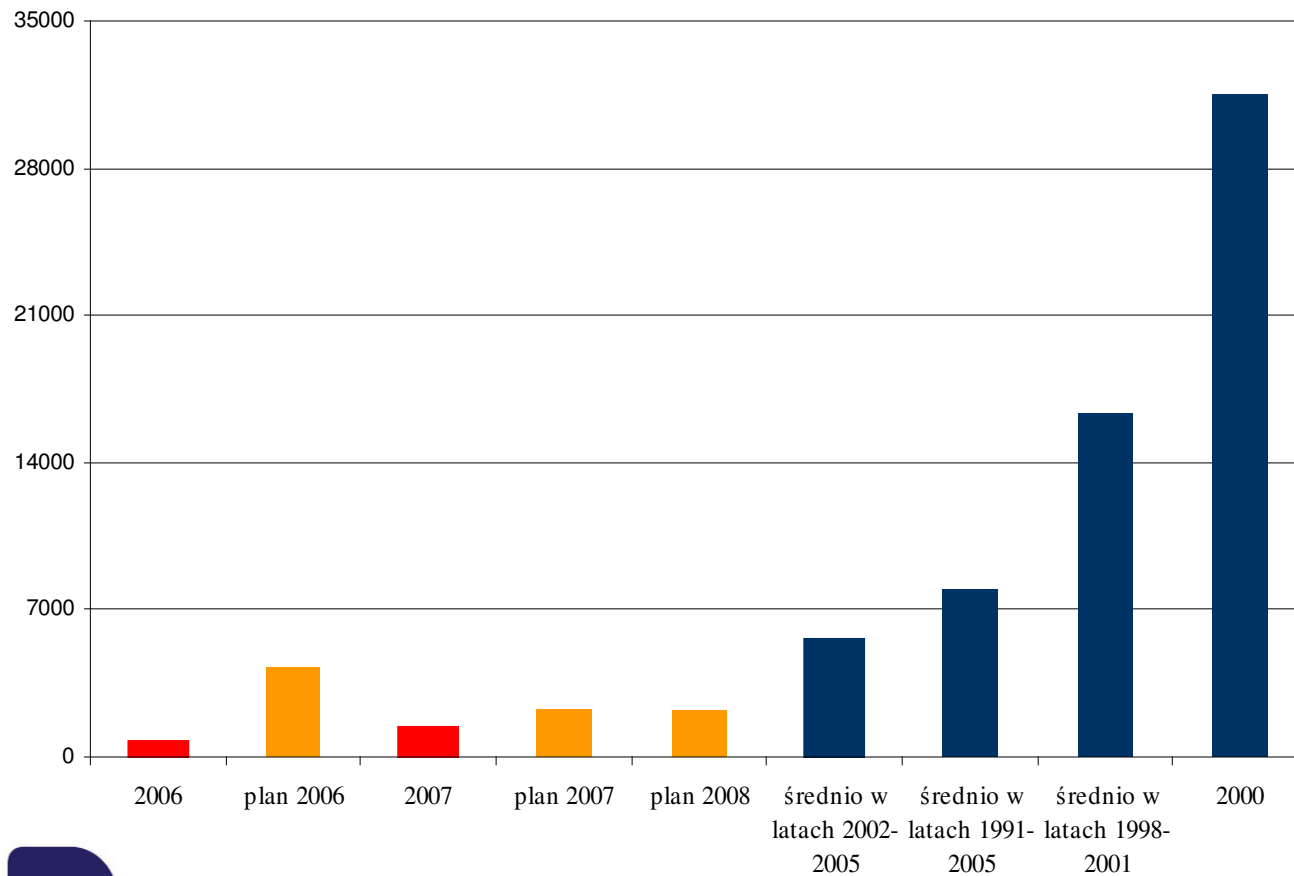
Dług publiczny w cenach bieżących i kurs złotego wobec euro

Dług publiczny w relacji do PKB

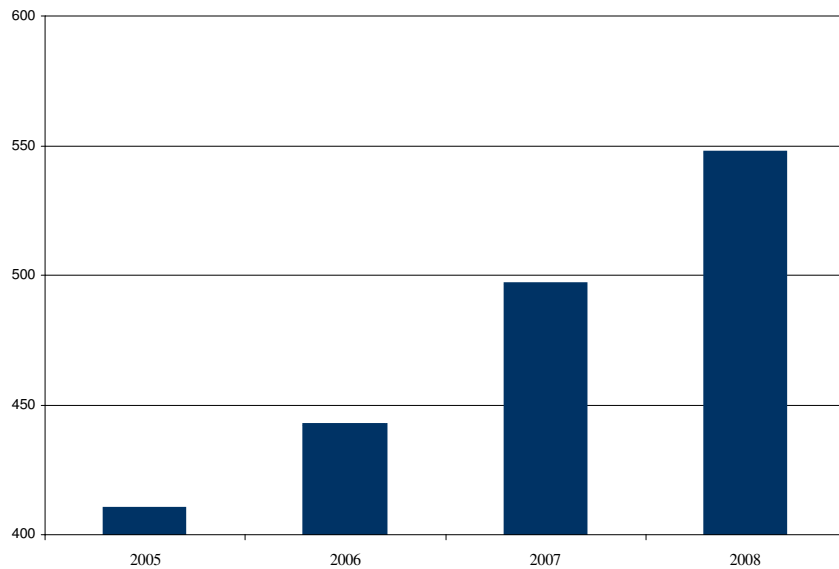
1. Stan finansów publicznych

Przyrost długu mógłby być dużo mniejszy, gdyby nie zablokowano prywatyzacji. W 2008 roku mają one wynieść nadal tylko 2,3 mld zł

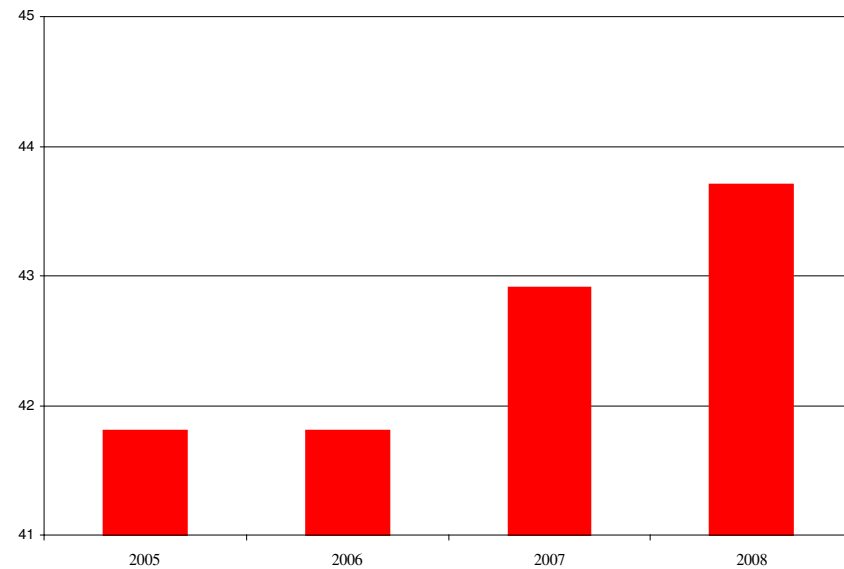

1. Stan finansów publicznych

Wydatki publiczne w 2008 roku mają zwiększyć się o 50,6 mld zł – z 42,9% PKB w 2007 do 43,7% PKB (wyłączając transfery do OFE)

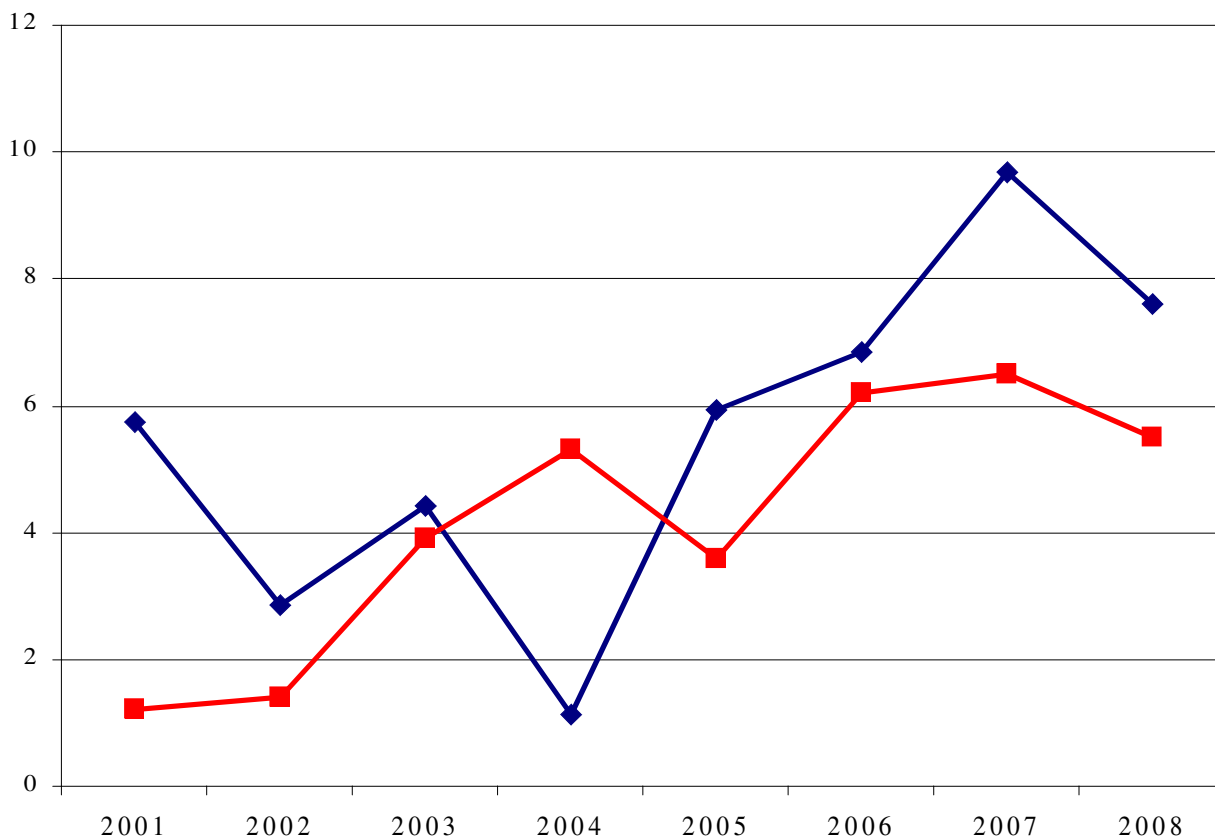
Wydatki publiczne w cenach bieżących

Wydatki publiczne w relacji do PKB

1. Stan finansów publicznych

W rezultacie, będą one, podobnie jak w latach poprzednich, kształtowane w sposób zwiększający cykliczne wahania aktywności gospodarczej. Tyle tylko, że różnica między ich dynamiką a tempem wzrostu gospodarki będzie jeszcze większa niż w przeszłości

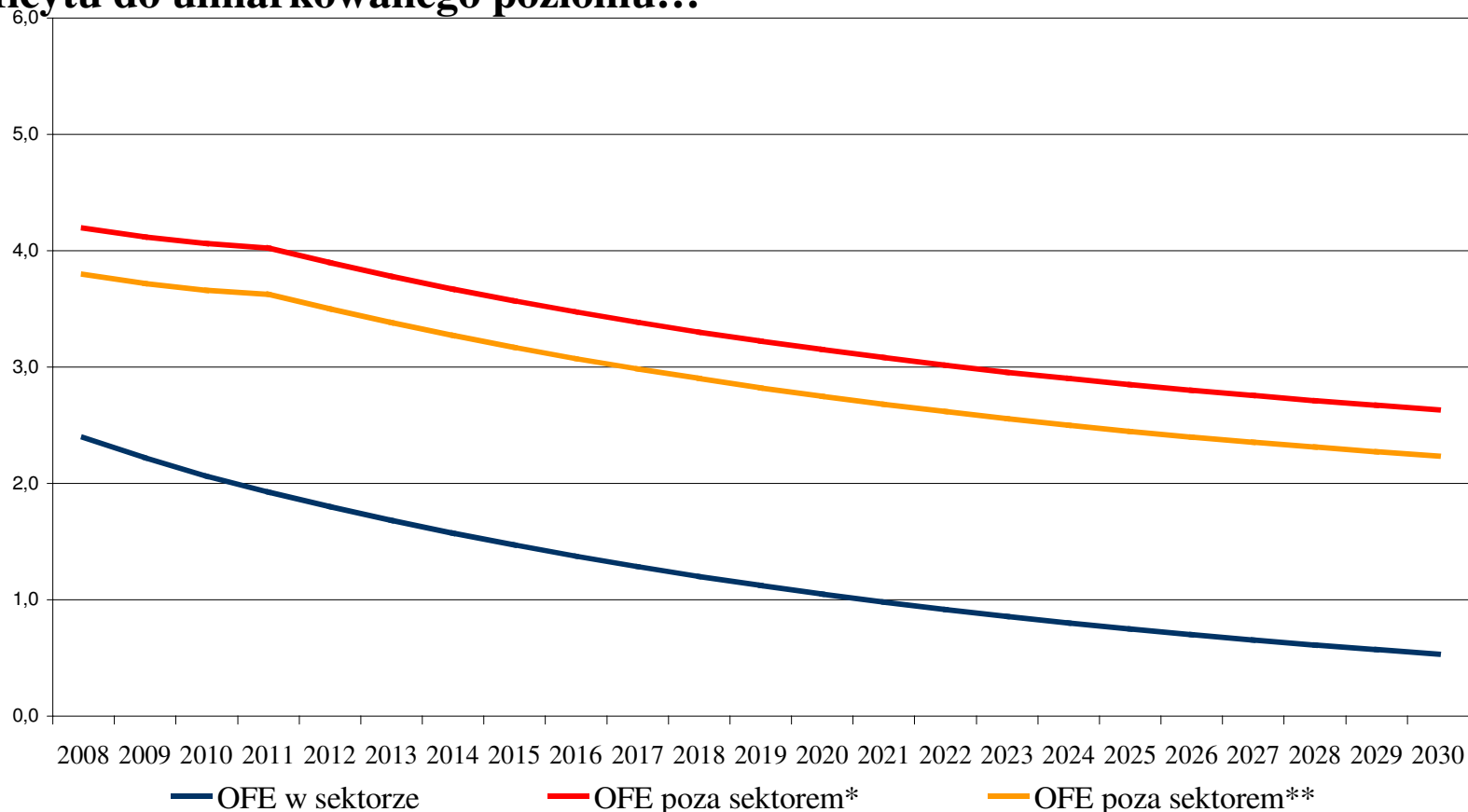

◆ Realna dynamika wydatków publicznych

■ Tempo wzrostu PKB

1. Stan finansów publicznych

Za ten procykliczny charakter odpowiada „kotwica budżetowa”. Jest ona groźna dla finansów publicznych także dlatego, że nie daje nadziei na szybkie sprowadzenie deficytu do umiarkowanego poziomu...

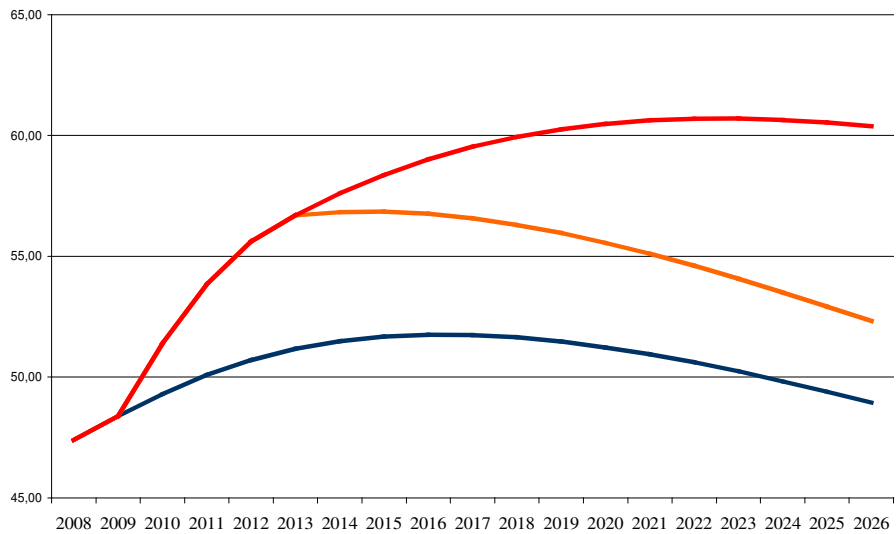

* Kotwica nie zawiera transferów na ubytek składki z tytułu przekroczenia 30 krotności przeciętnego wynagrodzenia

** Kotwica zawiera transfery na ubytek składki z tytułu przekroczenia 30 krotności przeciętnego wynagrodzenia

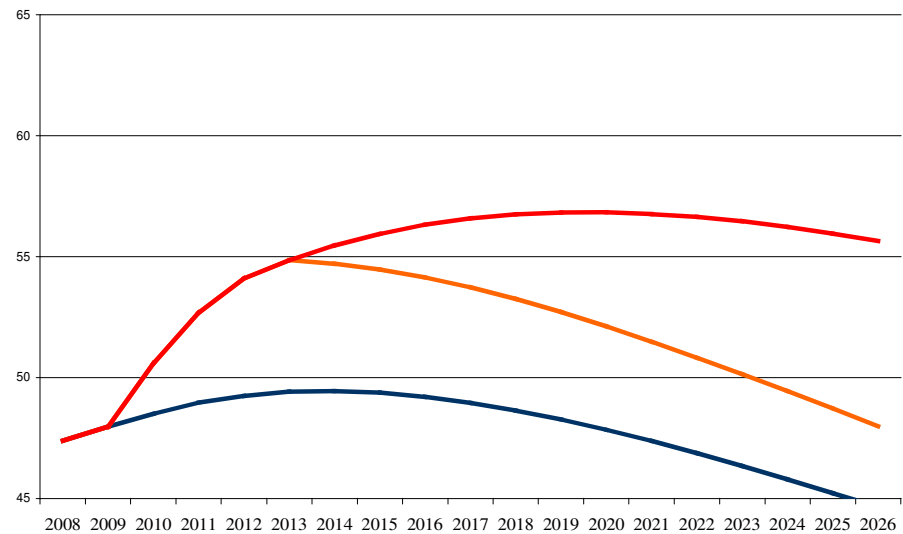
1. Stan finansów publicznych

...rodzi ryzyko eksplozji długu publicznego, nawet gdyby przy pogorszeniu koniunktury udało się ją utrzymać...

— tempo wzrostu jak w ostatnich 15 latach
— roczny spadek tempa wzrostu do zera i trzyletni powrót do poprzedniego tempa wzrostu
— roczny spadek tempa wzrostu do zera i trzyletni powrót do niższego tempa wzrostu

* Kotwica nie zawiera transferów na ubytek składki z tytułu przekroczenia 30 krotności przeciętnego wynagrodzenia

— tempo wzrostu jak w ostatnich 15 latach
— roczny spadek tempa wzrostu do zera i trzyletni powrót do poprzedniego tempa wzrostu
— roczny spadek tempa wzrostu do zera i trzyletni powrót do niższego tempa wzrostu

** Kotwica zawiera transfery na ubytek składki z tytułu przekroczenia 30 krotności przeciętnego wynagrodzenia

1. Stan finansów publicznych

...doprowadzi do powtórzenia u nas scenariusza węgierskiego, gdy w końcu nadejdzie spowolnienie.

Gdyby w przyszłym roku doszło do takiego spowolnienia, jak w latach 2001-2002, to aby utrzymać „kotwicę”, trzeba byłoby o 30-35 mld ograniczyć wydatki lub podnieść podatki w stosunku do planu. W kolejnych latach potrzebne byłyby dalsze cięcia wydatków i podwyżki podatków

2. Sposoby uzdrowienia finansów publicznych

Receptą na chorobę finansów publicznych w Polsce może być zahamowanie wzrostu wydatków. Zgodnie z nową regułą, wydatki publiczne mogłyby rosnać:

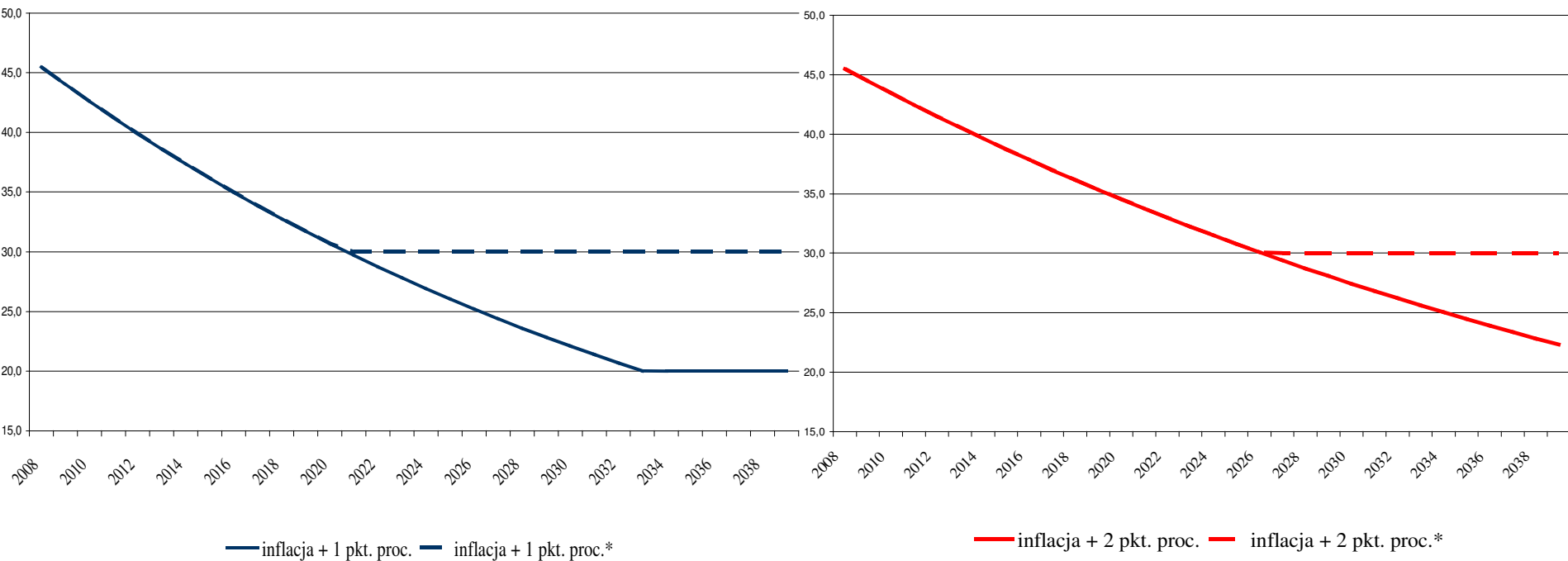
- **w tempie 1 pkt proc. ponad cel inflacyjny, a po osiągnięciu pożądanego poziomu przez ich relację do PKB w tempie wzrostu nominalnego PKB sprzed 3 lat**

- **albo w tempie 2 pkt proc. ponad inflację**

2. Sposoby uzdrowienia finansów publicznych

Pożądany poziom wydatków publicznych mógłby wynosić np.:

- 30 proc. PKB (badania Afonso, Taziego i Schuknechta; Irlandia);
- 20 proc. PKB (tygrysy azjatyckie)

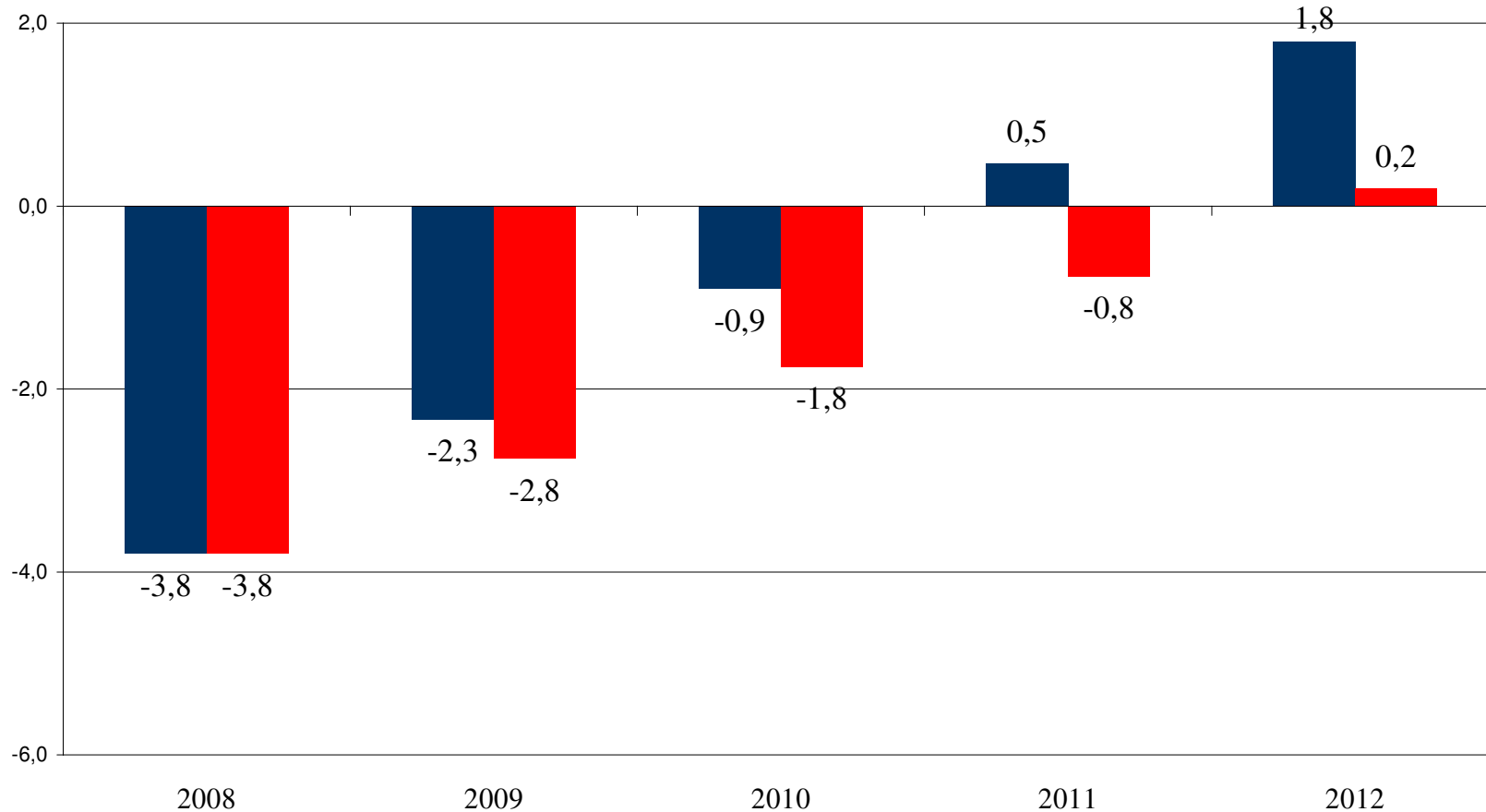

— inflacja + 1 pkt. proc. — inflacja + 1 pkt. proc.*

— inflacja + 2 pkt. proc. — inflacja + 2 pkt. proc.*

2. Sposoby uzdrowienia finansów publicznych

Reguła pozwoliłaby szybko usunąć deficyt z finansów publicznych

■ reguła podstawowa ■ reguła alternatywna

* Saldo sektora finansów publicznych przy braku zmian w podatkach

2. Sposoby uzdrowienia finansów publicznych

...Reguła wydatkowa powinna być uzupełniona regułą nadwyżki wzorem takich państw jak Chile, czy Szwecja. U nas jednak musiałaby ona być rozliczana nie w okresie cyklu koniunkturalnego, a w okresie kadencji parlamentu...